

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

On hyvä, että tartuntatautilakia uudistetaan niiden kokemusten pohjalta, joita covid-19 pandemia nosti esiin. Taiteen perusopetuksen kannalta on keskeistä, että tartuntatautilaki ohjaa jatkossa riittävän selkeästi, miten koulutusmuotoa koskevat ratkaisut sen nojalla tehdään, ja että päätöksentekijät tuntevat toiminnan luonteen ja erityispiirteet. Valtakunnallisen säädöksen tulisi tarjota selkeä tuki ja kriteerit alueellisten ja paikallisten päätösten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. Nämä koskevat muun muassa eri väestöryhmiä, tiloja sekä koulutusmuotoa yleensä.

Luonnoksessa korostetaan, että rajoitusten tulee olla välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja viimesijaisia keinoja. Keskeistä on, että lakia sovellettaessa tulkinta tukee taiteen perusopetuksen jatkuvuutta myös silloin, kun rajoitustoimia joudutaan käyttämään. Taiteen perusopetuksen noin 127 000 oppilaasta noin 81 % on alle 16-vuotiaita. On hyvä, että lapset ja nuoret on esityksessä erikseen huomioitu. Tärkeää on kuitenkin selkeästi määritellä, keitä tähän ryhmään kuuluu. Covid-19 pandemia osoitti, että käsitykset toimenpiteiden mitoituksesta vaihtelivat samankaltaisenkin tartuntatilanteen kunnissa. Esimerkiksi kahdesta naapurikunnasta toisessa lähiovetusta sai järjestää alle 15-vuotiaille ja toisessa alle 12-vuotiaille. Mahdollisia ikään perustuvia rajoituksia asetettaessa tulisi määritelmänä olla syntymävuosi. Rajoituksista voi aiheutua myös merkittäviä tulonmenetyksiä opetuksen tarjoajille esimerkiksi vähenevinä oppilasmaksuina sekä lisäkuluja esimerkiksi lisätilojen vuokrien tai useampien pienempien ryhmien opetuksesta johtuvien henkilöstökulujen nousun muodossa. Näiden mahdollisia seurauksia esityksessä ei varsinaisesti arvioida.

Taiteen perusopetusta tarjotaan erilaisissa tiloissa, kuten monitoimitiloissa, oppilaitosten omissa tai kuntien omistamissa tiloissa tai koulujen tiloissa. Yhdellä koulutuksen järjestäjällä voi olla käytössään useita keskenään erilaisia tiloja ja toimintaa eri kuntien alueella. Covid-19 pandemian aikana erään kunnan alueella lähiovetusta oli mahdollista jatkaa kunnan monitoimitilassa, mutta saman opetuksen järjestäjän toisen ryhmän käytössä ollut tila suljettiin, koska sen kunta määritteli

liikuntatilaksi. Esitys tunnistaa erilaisten tilojen käytön yleisesti, mutta taiteen perusopetuksen osalta on tärkeää, että tulkinnot tehdään koulutusmuodosta, ei tilamäärittelystä lähtien.

Luvussa 11.7 Sivitykselliset oikeudet viitataan perustuslain 16 §:n 2 momentin osalta hallituksen esitykseen 309/1993 vp, sivuun 64. Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) säädettiin vasta tämän jälkeen. Selkeyden vuoksi esityksessä tulisi nimetä eri koulutusmuodot, joista koulutusjärjestelmämme nykyään muodostuu.

Covid-19 pandemian aikana taiteen perusopetuksen toimijoita ohjeistettiin soveltamaan varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle annettuja suosituksia ja linjauksia opetuksen järjestämisestä. Päätöksenteon hajaannuttua paikalliselle tasolle, toiminnan rajoituksista päätettiin monin paikoin muun harrastustoiminnan linjauksia noudattaen. Taiteen perusopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, ja se perustuu lakiin ja asetukseen taiteen perusopetuksesta. Opinnot etenevät pitkäjänteisesti ja tasolta toiselle. Lain tulisi tunnistaa taiteen perusopetus koulutusmuotona, sekä sen merkittävät vaikutukset hyvinvoinnin ja henkisen kriisinkestävyysvahvistajana erityisesti poikkeavissa oloissa.

Yhdymme myös muun muassa Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö Kulta ry:n lausunnossa esiin nostettuihin taide- ja kulttuurialaa koskeviin huomioihin.

Seirala Viivi
Taiteen perusopetusliitto TPO ry